

Retten til tidlig pension er en kamp for retfærdighed

DEBATINDLÆG / 17-08-2020

Retten til tidlig pension er en kamp for retfærdighed

Bragt i Avisen Danmark

Af statsminister Mette Frederiksen, finansminister Nicolai Wammen, skatteminister Morten Bødskov og beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard

Det danske velfærdssamfund har skabt et af de rigeste og mest lige lande i verden. Den tillid og det fællesskab, vi har i Danmark på tværs af indkomst og generationer, er helt enestående. Det skal vi værne om og styrke. Derfor skal vi også gribe ind, når vi ser uretfærdigheder.

Vi er helt enige i, at danskerne som hovedregel skal arbejde længere, når vi lever længere - altså princippet i Velfærdsaftalen fra 2006. Men det er ikke alle, der kan knokle helt til pensionsalderen. De, der har haft et langt og hårdt arbejdsliv, fortjener at kunne trække sig tilbage, før de er slidt helt ned.

Regeringens opbakning til Velfærdsaftalen byggede blandt andet på muligheden for at gå på efterløn. Men siden vi indgik aftalen, er efterlønnen blevet kraftigt forringet. Det har skabt uretfærdigheder, som vi har et ansvar for at gøre noget ved.

Derfor vil vi tirsdag præsentere en ret til tidlig pension, som vi lovede danskerne forud for folketingsvalget sidste år. Corona-krisen har udskudt fremlæggelsen, men bestemt ikke behovet. Mange har sagt, at det ikke kunne lade sig gøre at definere en retfærdig rettighed ud fra objektive kriterier. Det forslag, regeringen præsenterer viser, at det kan lade sig gøre.

Det er uretfærdigt, at de, der har arbejdet, siden de var helt unge, skal blive på arbejdsmarkedet lige så længe som de, der måske først er begyndt at arbejde langt oppe i 20'erne.

De, der er startet tidligt, har tilmed ofte job, der er fysisk hårde. Mange år værker og sætter sig i ryggen, knæet og skuldrene. Det gælder blandt andet for dem, som i en ung alder er startet på landets byggepladser, og dem, der år efter år har ydet omsorg for de udsatte og ældre.

Næsten hver tredje ufaglærte eller faglærte mellem 55 og 64 år er begrænset i arbejdet på grund af smerter. Ifølge en undersøgelse fra Fødevareforbundet NNF tager halvdelen af medlemmerne smertestillende piller eller søger læge for at kunne gå på arbejde. Samme tendens oplever man i fagforeningen 3F.

Dertil kommer, at faglærte og ufaglærte i gennemsnit lever kortere og derfor har færre år på pension. Ufaglærte mænd, der er fyldt 61 år - og var på arbejdsmarkedet to år før - lever i gennemsnit tre år kortere end mænd med en lang videregående uddannelse. For kvinder er forskellen knap 2 ½ år. Faglærte mænd lever to år kortere og kvinder næsten 1 ½ år kortere end mænd henholdsvis kvinder med en lang videregående uddannelse.

I dag kan man med seniorpensionen få hjælp til at trække sig tidligt tilbage, hvis arbejdsevnen er helt nede på 15 timer om ugen. Det skal man gennem en længere visitationsproces for at få fastslået. Den ordning fejler ikke noget i sig selv, men den kan ikke stå alene.

Der er også brug for en egentlig rettighed for dem, der er begyndt at arbejde tidligt og har haft et langt og ofte hårdt arbejdsliv. Det er vigtigt for os, at en tidlig pension netop er en rettighed. Vi fremlægger en model, der bygger på objektive kriterier, og som ikke er afhængig af læger og sagsbehandleres vurdering.

Det giver en tryghed, at man ved, hvad man kan få. Det er også et udtryk for respekt over for de mennesker, som er kommet tidligt ud på arbejdsmarkedet, har betalt deres skat gennem mange år og været med til at finansiere, at andre har fået en lang uddannelse.

De udfører desuden funktioner, som alt for ofte bliver taget for givet. Her i corona-tiden blev vi mindet om, hvor vigtige de er. Mange af dem blev på arbejde, mens andre var sendt hjem.

Vi vil give dem, der har haft et langt og hårdt arbejdsliv, mulighed for at trække sig tilbage tidligere og få flere år på pension. Og det tror vi egentlig også, at både danskerne og resten af Folketinget kan se nødvendigheden af.

Vi har i løbet af det første år i regering gang på gang set det brede samarbejde i Folketinget levere løsninger til danskerne - både før, under og efter corona-krisen. Og det er vores håb, at vi kan gøre det samme denne gang. Vi glæder os over, at flere partier allerede er kommet med konstruktive udmeldinger.

En ny ret til tidlig pension handler om retfærdighed. Men det handler også om danskernes opbakning til Velfærdsaftalens princip om, at når vi lever længere, skal vi også arbejde længere. Velfærdsaftalen er med til at sikre, at vi har råd til velfærd, og at vi kan behandle samfundets ældre, svage og syge ordentligt.

Og helt grundlæggende handler det også om opbakningen til velfærdsamfundet. Vi forstår godt, hvis nogle oplever det som uretfærdigt, når det velfærdssamfund, som de har betalt til gennem mange år, ikke er der, når de har brug for det.

Vi ser frem til tirsdag at fremlægge vores udspil. Vi vil også fortsat arbejde for et bedre arbejdsmiljø, så vi forebygger nedslidning. Og virksomhederne skal blive bedre til at se potentialet i seniorerne. Med de rette hensyn kan mange heldigvis arbejde til pensionsalderen og også efter.

Men der skal være et sikkerhedsnet til dem, der ikke kan. Det skylder vi de mange, som i årtier har knoklet for at skabe det samfund, vi alle nyder godt af. Alle fortjener en værdig tilbagetrækning. Det er retfærdigt.